

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 25. De mortificatione sensus tactus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

490 II. PARS TRACTATUS

sem fructum aliquem spiritalem et
hac doctrina decerpamus, & si in totum
à vino abstinere nolimus, moderatio-
nem saltem magnam in eius usu con-
sectemur.

CAPVT XXV.

*De mortificatione sensus ta-
ctus.*

SENSUS tactus multos habet ab-
usus & inordinationes necessarias
mortificandas, eò quòd toto cor-
pore hominis sit diffusus, & appetit
sensituo proximus, ac omnium cor-
porearum oblectationum seminari-
nesque sensus, quorum ministerio ad sus-
cipiendas suas voluptates vitur, quibus
neno inficit. Vnde B. PAVLVS, Tactus
inquit, omnium sensuum determinatus
est, emittit enim legatos ad sensus, ut
eorum opera suas voluptates perfici-
tur, placidè abblanditur, ut magnum
in hominem exercent tyrannidem, quod
que ideò summa cura coercendus est
& mortificandus, ut purus maneat.

ET quoniam ex ijs, quæ hæc
de aliorum sensuum mortificatione
dicuntur.

*De vera
virgin.*

DE MORTIF. VOLVNT. 491

dicta sunt, facile colligi potest, quem-
admodum & Tactus mortificandus
sit, breuiter comprehendemus, qui-
bus rebus id fieri debeat: prætermis-
samen flagitijs grauibus & manife-
stis peccati luxuriæ, quæ pænitentia
sub damnationis æternæ pæna expi-
da sunt.

IMPRIMIS hic sensus tactus, ad ob-
tegendum corpus postulat vestes mol-
les & pretiosas, quæ tactu suo carnem
oblecter. Hic abusus sic per mortifica-
tionem corrigendus est, vt nuditati
corporis tegendæ vestis honesta pro-
cuiusque statu adhibeatur, quæ non
voluptati, sed necessitati, hoc est, arcē
dis celi iniurijs deseruiat. Quod si mol-
lie nimia vestium aliquandò Deum
offenderimus, æquum est, vt asperio-
re quoque vestitu, cilicij, sacci, vel alio
Deum nobis reconciliemus. Id ratio
naturalis docuerat primum parentem
nosttum Adamum, qui simulatque
peccauit, nuditatem suam non leni-
bus arborum, sed asperis, carnemque
pungētibus ficuum folijs contexi, vt

*Lib. 3. con-
tra her.
6. 37.
habui*

cap. II. PARS TRACTATUS

habui à spiritu sanctitatis solam, nisi
si per inobedientiam, & nunc cogit
quoniam sem dignus tali rogamen
quod delectationem quidem nullam
stat, mordet autem & pungit corpus
Addit Irenaeus. Et hoc videlicet
habuisset indumentum, humilitati
sum, nisi dominus, qui est misericors,
nitas pelliceas pro solijs ficatruis
isset eos.

DEINDE hic sensus ad capiendum
nū gaudet mollibus lectis & stragulis
per commodis. Vnde fit, vt dicitur
eo hereat, quā necessitas postulat
a grūis mane surgat, occasione
praebet sordidis multis cogitatio
bus & insomnijs, grauioribus
bus. otium enim lecti aliud nō est, quā
esca & somes vitiorum, impedimē
orationis, & bonorū operū. Monita
ri autē debet in hoc genere tactus
litici ad emptionem, commutationem
plumarum cum tomento lanceo
trarum, & nonnunquam cum humi
cubatione. Durities enim strati facit
vt tempestiuē mane exurgat, vt
tionē negligat, ac etiā vt nocte aliq
edō ad imitandas sanctorū vigilias

DE MORTIF. VOLVNT. 499

uinis laudibus celebrandis inuigilet.
Actus huius sensus abusus est, effici
tractandis manu rebus leuibus & deli-
catis, ut manibus aliorum, corporibus in-
sanum vel animatum, vel etiam proprio,
non ad necessitatem, sed tantum ad capiendam
aliquam voluptatem. Hic abusus mortifi-
cationis ope rescindendus est, nam consue-
tudine tractandarum rerum leniorum, tangendi
sensus semper magis magisque accen-
ditur, ut facile postea proruat in multo
deteriora. multi enim in corpore hu-
mano motus excitantur, exurguntque
imaginationes variae casuati contra-
riae, sic prorsus, ut nisi homo illico ad
auxilium diuinum confugerit, facile in
periculum maiorem lapsum se conijciat.
Sic fecerunt omnes homines Dei, qui
etiam in leuissimis rebus occasiones om-
nes peccandi in tactu subterfugerunt.

Narrat S. GREGORIUS Turonensis E-
piscopus sanctum sacerdotem Nice-
tam tantae puritatis cultorem fuisse, ut
reformidaret etiam infantium membra
nudis manibus contingere, & si quando
ratione officij tangere debebat, non nisi
velle interiecta attingisse. Sciebat nimi-
quam a quouis carnis tactu aliquantulum
capit

*Serius in
Aprile*

capit voluptatem, licet non admodum
illicitam, vt tantò longius abesse à
seu culpabili. Multi quoque sancti pro
pria corpora veriti sunt immedia-
tingere, imò & intueri, nisi necessitas
metra postulasset.

*Trip. lib. 1.
c. 11.*

SOZOMENVS scribit mirabilem
Ammonium, vna cum socio suo Theo-
odoro ad Lycum fluuium peruenisse,
& cum nauis ad trajiciendum abesse,
suasisse socio, vt longius secederet, ne
nudus, erat enim amnis vadofus, non
spici ab eo posset. Eo verò digressio
suppudisset & seipsum conuerteret,
diuina manu in alteram ripam delat-
tus est. Ad deò Deo placebat tantum pu-
dicitie studium. Certè gratū esse deo
mortificationis studium in hoc gene-
re in deo perspicuum sumitur argumen-
tum, quòd infestus omnium bono-
rum hostis dæmon nulla in re magis
laborat, quàm in impediendis callo-
rum hominum conatibus.

S. ANSELMO pius monachus erat,
qui ad mortificandum se animo deter-
uerat à contactu corporis proprii, ne-
num abstinere, etiam licito, & sedulo
seruabat. Dæmon verò inuidens tam
sancto

DE MORTIF. VOLVNT. 493

sancto proposito, pondere graui corpus eius afflixit, vt cum proliceret ad illud manu tangendum: verū ille propositi tenax, attingere noluit. S. Anselmus verò certior redditus, corpus hominis inspexit, ac deprehendit non esse nisi imposturam dæmonis mortificationem illam molestè ferentis. Primum itaque in quo consistit mortificatio sensus tactus, est, omnia quoad licitè & commodè fieri potest, oblectamenta illi adimere. Deinde illum affligere perferendis aliquibus rebus molestis, vt frigore, æstu, labore, nuditate, genuflexione disciplinis, alijsque asperitatibus, vt sancti Dei, vt iam dicemus, fecerunt.

CAPVT XXVI

De varijs mortificationum modis, quos sancti ad mortificandum sensum tactus usurparunt.

QVONIAM exempla plus mouer, quam verba, piamque doctrinam probabiliorē reddunt, maximè si doctores ipsi factis testentur